

Силабус навчальної дисципліни

Психологія економічної поведінки сучасного фахівця

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Спеціалізація / освітньо-наукова програма: Психологія особистісного, соціального та організаційного розвитку

Компонент освітньо-наукової програми: вибірковий

Обсяг : 90 год./ 3 кред. ЄКТС

Рік навчання: II, семестр: III, IV

Викладач

ППП

І. О. Бондаревська, к. психол. наук, доцент., доцент кафедри психології управління ЦІПО ДЗВО «УМО»

Контактна адреса:

ibondarevskaya@yahoo.com

Консультації

здійснюються за запитом здобувачів F2F або за контактною адресою

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Психологія економічної поведінки сучасного фахівця» є однією з вибіркових дисциплін освітньої складової підготовки здобувачів PhD у результаті опанування якої вони розвинути здатність до професійної рефлексії та практичні вміння, спрямовані на аналіз психологічних особливостей економічної поведінки фахівця та їх урахування у процесі написання дисертаційного дослідження і подальшої власної наукової діяльності.

Мета навчальної дисципліни: розвиток здатності виокремлювати, систематизувати, розв'язувати та прогнозувати актуальні психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, соціальних груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження (СК1), генерувати нові ідеї (креативність), розробляти та реалізувати інноваційні проекти, включаючи власні дослідження (ЗК3).

Заплановані результати навчання:

1. Виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, соціальних груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження (РН6), зокрема:

- виокремлювати та аналізувати психологічні проблеми економічної поведінки сучасного фахівця та її соціально-психологічні чинники;
- визначати тенденції економічної поведінки сучасного фахівця;
- знати психологічні чинники корупційної поведінки та попереджати її в діяльності фахівця.

2. Уміти створювати та впроваджувати інноваційно-дослідницькі проекти у різних сферах суспільного життя, включаючи власні дослідження (РН5), зокрема:

- ініціювати інноваційно-дослідницькі проекти, що актуалізують громадянську активність фахівця як чинник його конструктивної економічної поведінки;
- уміти впроваджувати інноваційно-дослідницькі проекти, що сприятимуть психологічному благополуччю фахівців у процесі економічної поведінки;
- приймати стратегічні рішення, оцінювати ризики та брати відповідальність за наслідки проектів та досліджень;

Психологія економічної поведінки сучасного фахівця

- розуміти взаємозв'язок економічної поведінки та соціального капіталу; приймати стратегічні рішення щодо економічної поведінки у контексті збільшення соціального капіталу;
- уміти оцінювати ризики в реалізації прийнятих стратегічних рішень, у тому числі, визначати рівень довіри й корупції в економічних відносинах як чинників економічної поведінки;
- виявляти здатність брати на себе відповідальність за наслідки ініційованих проєктів і досліджень, прийнятих стратегічних рішень тощо.

Структура курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	У тому числі		
		л	пр	срс
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Змістовий модуль 1.				
<i>Економічна поведінка сучасного фахівця та її соціально-психологічні чинники</i>				
Тема 1. Економічна поведінка та прийняття економічних рішень сучасними фахівцями	15	2	2	11
Тема 2. Довіра в економічних відносинах як чинник економічної поведінки	15	2	4	9
Тема 3. Взаємозв'язок економічної поведінки та соціального капіталу	15	2	2	11
Тема 4. Психологічне благополуччя як чинник економічної поведінки. Грошові патології.	15	2	4	9
Усього годин за змістовим модулем 1	60	8	12	40
Змістовий модуль 2.				
<i>Громадянська активність фахівця як чинник конструктивної економічної поведінки</i>				
Тема 5. Громадянська активність фахівця в забезпеченні конструктивної економічної поведінки	15	2	4	9
Тема 6. Психологія корупційної поведінки та її попередження в діяльності фахівця	15		4	11
Усього годин за змістовим модулем 2	30	2	8	20
РАЗОМ:	90	10	20	60

Технологічна картка опанування навчальної дисципліни

№ з/п /год.	Теми та форми занять	Зміст занять і навчальних завдань	Форми контролю
Змістовий модуль 1.			
<i>Психологічні засади наукової діяльності</i>			
Тема 1 Економічна поведінка та прийняття економічних рішень сучасними фахівцями			
1.1	<i>Лекція (2 год.)</i>	<i>Висвітлення та обговорення питань:</i> 1. Економічна поведінка та її чинники. 2. Ризики при прийнятті економічних рішень. 3. Роль медіа у формуванні економічної поведінки сучасного фахівця.	Спостереження за активністю здобувачів PhD при обговоренні питань

Психологія економічної поведінки сучасного фахівця

1.2	Практичне заняття (2 год.)	Робота в малих групах з подальшим груповим обговоренням. Аналіз професійних ситуацій, які містять традиційні та інноваційні практики прийняття економічних рішень	Спостереження за активністю здобувачів PhD при обговоренні питань
1.3	Самостійна робота (11 год.)	Теоретичне опрацювання питань: Проаналізуйте переваги раціонального та емоційного прийняття рішень в умовах сучасного VUCA світу. Опишіть ризики раціонального та емоційного прийняття рішень. Індивідуально-дослідницьке завдання: Розробить рекомендації стосовно прийняття економічних рішень в організаціях приймаючи до уваги традиційні та інноваційні практики та норми.	Усне опитування Усне опитування
Тема 2. Довіра в економічних відносинах як чинник економічної поведінки			
2.1	Лекція (2 год.)	Висвітлення та обговорення питань: 1. Сутність і види довіри в економічних відносинах. 2. Чинники довіри. 3. Інституційні та міжособистісні механізми контролю економічної поведінки. 4. Ситуації економічної вразливості та економічна довіра.	Спостереження за активністю здобувачів PhD
2.2	Практичне заняття (4 год.)	Робота в малих групах з подальшим груповим обговоренням. Аналіз останніх соціологічних досліджень довіри як чинника економічного розвитку особистості, організації та держави.	Спостереження за активністю здобувачів PhD
2.3	Самостійна робота (9 год.)	Теоретичне опрацювання питань: Чинники довіри в міжнародному економічному контексті. Роль довіри в організаційному розвитку та можливі перешкоди. Індивідуально-дослідницьке завдання: Розробить принципи взаємодії в організації задля розвитку довіри та засоби подолання перешкод. Проаналізуйте, як встановлення і розробка зарубіжних контактів на індивідуальному рівні розширяють ваші можливості та роль довіри в цьому процесі	Усне опитування Усне опитування
Тема 3. Взаємозв'язок економічної поведінки та соціального капіталу			
3.1	Лекція (2 год.)	Висвітлення та обговорення питань: 1. Соціальний капітал та його застосування в політиці 2. Соціальний капітал відносин і системний соціальний капітал. 3. Особливості функціонування соціального капіталу в різних спільнотах	Спостереження за активністю здобувачів PhD

Психологія економічної поведінки сучасного фахівця

3.2	Практичне (2 год.)	заняття	Робота в малих групах з подальшим груповим обговоренням. Діагностика власного соціального капіталу та аналіз можливостей його розвитку	Спостереження за активністю здобувачів PhD
3.3	Самостійна (11 год.)	робота	<p>Виміряйте свій індивідуальний соціальний капітал за методикою Р. Стили «КРИKS», проаналізуйте результати. Проаналізуйте фактори, що перешкоджають розвитку вашого соціального капіталу у кожній сфері. Визначте роль соціального капіталу кожного із співробітників у розвитку соціального капіталу організації, розширюючи її можливості. Розробіть принципи взаємодії в організації, щоб у співробітників було бажання максимально вкладати ресурси власного соціального капіталу в соціальний капітал організації.</p> <p><i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Розробіть план підвищення свого соціального капіталу в тих сферах, в яких вам його не вистачає. Розробіть принципи взаємодії в організації, щоб у співробітників було бажання максимально вкладати ресурси власного соціального капіталу в соціальний капітал організації.</p>	<p>Усне опитування</p> <p>Усне опитування</p>

Тема 4. Психологічне благополуччя як чинник економічної поведінки. Грошові патології.

4.1	Лекція (2 год.)	<p><i>Висвітлення та обговорення питань:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічна поведінка психологічно благополучної особистості. 2. Психологічні причини боргів. 3. Чинники грошової поведінки 4. Емоційна основа грошової патології
4.2	Практичне заняття (4 год.)	<p><i>Робота в малих групах з подальшим груповим обговоренням.</i></p> <p>Аналіз соціально-психологічних чинників грошових патологій</p>
4.3	Самостійна робота (9 год.)	<p>Проаналізуйте економічні чинники психологічного благополуччя. Проаналізуйте вплив грошових патологій на особливості економічної поведінки та прийняття економічних рішень.</p> <p><i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i></p> <p>Розробить програму підвищення та збереження психологічного благополуччя в організації</p>

Змістовий модуль 2.

Громадянська активність фахівця як чинник конструктивної економічної поведінки

	Тема 5. Громадянська активність фахівця в забезпеченні конструктивної економічної поведінки		
5.1	Лекція (2 год.)	Висвітлення та обговорення питань: 1. Типи громадянської активності. 2. Громадянська поведінка як компонент громадянської ідентичності.	Спостереження за активністю здобувачів PhD при обговоренні питань

Психологія економічної поведінки сучасного фахівця

3.2	Практичне заняття (4 год.)	3. Соціально-психологічна модель громадянської ідентичності. Робота в малих групах з подальшим груповим обговоренням. Розробка заходів громадянської активності в соціальних мережах	Спостереження за активністю здобувачів PhD при виконанні завдань
3.3	Самостійна робота (9 год.)	Проаналізуйте яку роль відіграють соціальні медіа та соціальні мережі в розвитку вашого соціального капіталу та можливостях громадянської активності. Індивідуально-дослідницьке завдання: Розробіть алгоритм громадянської активності в соціальних мережах на конкретному прикладі.	Усне опитування Усне опитування
Тема 6. Психологія корупційної поведінки та її попередження в діяльності фахівця			
6.1	Практичне заняття (4 год.)	Робота в малих групах з подальшим груповим обговоренням. Розробка рекомендацій щодо попередження корупційної поведінки у професійних ситуаціях	Спостереження за активністю здобувачів PhD при виконанні завдань
6.2	Самостійна робота (11 год.)	Опрацювання теоретичних питань. Чинники корупційної поведінки на рівні держави, організації та особистості. Індивідуально-дослідницьке завдання: Проаналізуйте види корупційної поведінки та її наслідки. Розробіть стратегію протидії корупційної поведінки в організації	Усне опитування Усне опитування

Контроль і оцінювання результатів навчання

Загальна характеристика видів навчальної роботи здобувачів PhD та особливостей контролю за якістю їх виконання.

Аудиторні заняття передбачають активну участь здобувачів PhD в освітньому процесі: в проблемних лекціях діалогової природи та практичних заняттях, які проводяться переважно з використанням активних та інтерактивних методів і мають творчий характер. Відповідно *поточний контроль спрямований* на оцінювання участі здобувачів PhD в обговоренні проблемних ситуацій та виконання завдань, глибину і змістову наповнюваність суджень, здатність до осмислення, узагальнення та здобуття нового знання в обраній спеціальності.

Самостійна робота здобувачів PhD є основним засобом опанування змісту навчальної дисципліни у вільний від обов'язкових занять час, її зміст визначається робочою навчальною програмою та завданнями до теми.

У межах самостійної роботи виконуються *індивідуально-дослідницькі завдання*, що спрямовані на формування і розвиток професійної рефлексії і практичних умінь у контексті аналізу актуального рівня і визначення можливостей розвитку конструктивної економічної поведінки наукового / науково-педагогічного працівника.

Окремі *звіти про самостійну роботу* не надаються. Результати опанування відповідного матеріалу перевіряються під час поточного (спостереження за активністю здобувачів PhD,

Психологія економічної поведінки сучасного фахівця

усне опитування) та підсумкового контролю знань (залік).

Під час опанування навчальної дисципліни передбачено можливість консультативної допомоги з боку викладача за потреби і запитом з боку здобувачів PhD (F2F або в режимі онлайн чи офлайн).

Підсумковий контроль – залік, в якому передбачено відповідь на питання, пов'язані із здатністю здобувача PhD до самопізнання і розвитку конструктивної економічної поведінки.

Принципи, критерії, процедура та шкала оцінювання

Основними *принципами* оцінювання результатів опанування навчальної дисципліни є такі принципи:

- об'єктивності (оцінка має відповідати істинній якості та кількості засвоєних знань, компетентностей і результатів навчання);
- прозорості (максимальній ясності та відкритості процедури, критеріїв і шкал оцінювання результатів навчання);
- систематичності (перевірка якості опанування навчальної дисципліни здійснюється систематично, за кожною темою і модулем, а також відвідуванням занять, ступенем активності під час навчання і вчасним виконанням навчальних завдань);
- дієвості (корекція та вдосконалення, за потреби, компетентностей і результатів навчання відповідно до вимог освітньо-наукової програми);
- індивідуального підходу (об'єктивна і справедлива оцінка відповідно до зусиль, затрачених здобувачем PhD, дотриманням ним вимог академічної доброчесності та реальних результатів навчання);
- педагогічного оптимізму (зорієнтованість оцінювання на пошук особистісних ресурсів здобувача PhD у контексті успішного опанування навчальної дисципліни, стимулювання нових досягнень у навчальній роботі) тощо.

Основними *критеріями*, що характеризують рівень компетентності здобувача PhD при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни «Психологія економічної поведінки сучасного фахівця», є:

- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання індивідуально-дослідницьких завдань;

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях, результати самостійної роботи, індивідуально-дослідницьких завдань здобувачів PhD) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа за критеріями:

- 0% – завдання не виконано;
- 40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;
- 60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;
- 80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (форматування, висновки тощо);
- 100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Позитивні оцінки виставляються лише тим здобувачам PhD, які виконали всі види навчаль-

Психологія економічної поведінки сучасного фахівця

ної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни і набрали за результатами поточного та підсумкового контролів не менше 60 балів.

Остаточна оцінка за результати опанування навчальної дисципліни розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Опитування під час занять – усно	30
Модулі 1-3 – спостереження за активністю здобувачів під час обговорення питань.	30
Залік (теми 1-7) – теоретичні питання, презентація одного із аспектів врахування здобувачем PhD психологічних особливостей економічної поведінки у власній науковій активності.	40

Шкали оцінювання (100-бальна та національна)

90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Політика навчальної дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах *академічної доброчесності* – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Щодо академічної доброчесності здобувачів PhD йдеться про самостійне виконання навчальних завдань; обов'язкове посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей від інших осіб; надання достовірної інформації про результати власної наукової діяльності. Списування під час виконання навчальних завдань та заліку заборонені (в т.ч., із використанням мобільних девайсів).

За порушення академічної доброчесності здобувачі PhD можуть бути притягнені до такої *академічної відповідальності*: повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти, позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання тощо.

Політика щодо відвідування занять

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем навчальної дисципліни.

Політика щодо термінів виконання завдань і перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання екзамену відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (зокрема, лікарняний лист).

Політика щодо правил поведінки на заняттях

Здобувачі PhD беруть активну участь у всіх заняттях: обговорюють проблемні ситуації, запропоновані викладачем на лекціях, у режимі діалогу /полілогу; активно включаються і за потреби ініціюють спільну (групову роботу) під час практичних занять; виконують всі навчальні завдання вчасно, відповідно до робочої навчальної програми.

Психологія економічної поведінки сучасного фахівця

Спілкування учасників освітнього процесу (викладач, здобувачі PhD) відбувається на засадах партнерських стосунків, взаємопідтримки, взаємодопомоги, толерантності та поваги до особистості кожного, спрямованості на здобуття істинного наукового знання.

Рекомендована література

11.1. Базова література:

1. Бондаревська І. О. Феномен довіри в економічних та міжетнічних відносинах (аналіз зарубіжних досліджень) / І. О. Бондаревська // Актуальні проблеми психології: Зб. наук. праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. – К.: Фенікс, 2015. – Т. 11, Вип. 12. – С. 42 – 50.
2. Бондаревская И.О. Гражданская активность: роль социальных медиа / И.О. Бондаревская, В.А. Михайленко // Проблемы сучасної психології: збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету та Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2019. – Вип. 46. – С. 40 – 58.
3. Бондарчук О. І. Суб'єктивне благополуччя як індикатор успішного життєвого шляху керівників освітніх організацій / О. І. Бондарчук // Теоретичні і прикладні проблеми психології : зб. наук. пр. / Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. – Сєверодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2018. – Вип. 3(3). – С. 37 – 46.
4. Длугопольський, О. В. «Розгул» корупції та рейдерства як фактор неефективності захисту прав власності / О. В. Длугопольський, Ю. П. Івашук // Научные труды ДонНТУ. – 2013. – № 2(44). – С. 125 – 131.
5. Длугопольський О. В. Сучасні погляди на корупцію та мінімізацію її негативного впливу на економіку України / О. В. Длугопольський, Ю. П. Івашук // Економіка України. – 2012. – № 9. – С. 13 – 24.
6. Ложкін Г.В. Економічна психологія: Навчальний посібник / Г.В. Ложкін, В.В. Спасенніков, В.Л. Комаровська. – Київ: ВД «Професіонал», 2004. – 304 с.
7. Максименко С.Д. Економічна психологія: Навчальна програма / С.Д. Максименко, Л.М. Карамушка, О.В. Креденцер. – Київ: Міленіум, 2004. – 34 с.
8. Медіапсихологія: на перетині інформаційного та освітнього просторів: монографія / за наук. ред. Л.А. Найдьонової, Н.І. Череповської ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – К. : Міленіум, 2014. – 348 с.

11.2. Додаткова література:

9. Bondarevskaya I. Young people's citizenship activity in times of war threat: Case of Ukraine / I. Bondarevskaya, B. Krzywosz-Rynkiewicz, E. Bondar // Citizenship Teaching and Learning – Intellect Limited, 2017. – 12 (2). – P. 189 – 206.
10. Castelfranchi C. Trust Theory: A Socio-Cognitive and Computational Model / C. Castelfranchi, R. Falcone – West Sussex: Wiley, 2010.
11. Jost J.T. How social media facilitates political protests: Information, motivation, and social networks / J.T. Jost, P. Barbera, R. Bonneau, M. Langer, M. Metzger, J. Nagler, J. Sterling, J.A. Tucker // Advances in Political Psychology – 2018. – 39 (1), P. 85 – 118.
12. Kirchler E. Enforced versus voluntary tax compliance: The “slippery slope” framework / E. Kirchler, E. Hoelzl, I. Wahl // Journal of Economic Psychology. – 2008. – 29. – P. 210 – 225.
13. Misztal B.A. Trust in modern societies / B.A. Misztal – Cambridge: Polity Press, 1996.
14. van Raaij W.F. Consumer confidence and trust in the economy / W.F. van Raaij // Economic psychology in modern world: collected papers / Eds. A.N. Lebedev. – Moscow: Ekon-inform, 2012. – P. 377 – 395.
15. Zalewska, A.M. & Krzywosz-Rynkiewicz, B. Psychologiczne portrety młodych obywateli / A.M. Zalewska & B. Krzywosz-Rynkiewicz – Warszawa: Wydawnictwo SWPS Academica, 2011.
16. Блозва П.І. Соціальний капітал як психологічний ресурс становлення політичної культури молоді: дис. ... канд. психол. наук : 19.00.11 / Блозва П. І. – К., 2017. – 211 с.

Психологія економічної поведінки сучасного фахівця

17. Бондаревська І.О. Довіра новинним медіа, національна ідентичність та громадянська активність опору серед підлітків / І.О. Бондаревська, В.О. Михайленко // Проблеми сучасної психології: збірник наукових праць Запорізького національного університету та Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України – Запоріжжя: ЗНУ, 2019. – № 1 (15). – С. 16 – 22.
18. Бондаревская И. О. Психологический анализ доверия освещению проблем мигрантов новостными медиа / И. О. Бондаревская, В. А. Михайленко // Научный часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія: Психологічні науки – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. – 7(52). – С. 15 – 24.
19. Бондаревская И. О. Гражданская идентичность личности в новостном медиа пространстве / И. О. Бондаревская // Studia Universitatis Moldaviae. Seria: Pedagogie, Psihologie – Chisinau: State University of Moldova, 2018. – 9(119). – С. 104 – 108.
20. Бондаревська І. О. Психологічний аналіз соціального капіталу в спільнотах іммігрантів та біженців / І. О. Бондаревська, В. О. Михайленко // Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України. – К. : Педагогічна преса, 2016. – 2 (91). – С. 71 – 76.
21. Лушин П.В. Когда хаос и неопределённость внутри: VUCA-люди / П.В. Лушин // Теория и практика психотерапии. – 2016. – 3 (11). – С. 2 – 4.
22. Найдьонова Л.А. Медіапсихологія: основи рефлексивного підходу : підручник / Л.А. Найдьонова ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2015. – 244 с.
23. Петрушенко, Ю.Н. Исследование влияния программ, предполагающих экономическую кооперацию, на социальный капитал местных сообществ / Ю. Н. Петрушенко, Н. Н. Костюченко // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія Економічна. – 2013. – Вип. 3 (45). – С. 167 – 173.
24. Практикум по гендерной психологии / под ред. И. С. Клёцкой. – СПб. : Питер, 2002. – 478 с.
25. Семків І. Психометричні показники та адаптація методики Р. Стили «KPIKS» (Українська версія: опитувальник вимірювання індивідуального соціального капіталу (OBICK) адаптація І. Семків) / І. Семків // Гуманітарний вісник. – 2015. – 37. – С. 136 – 146.
26. Соціальна психологія бідності : монографія / Т. І. Белавіна, В. О. Васютинський, В. Ю. Вінков та ін. ; за ред. В. О. Васютинського ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – К. : Міленіум, 2016. – 294 с.
27. Ткалич М.Г. Психолого-організаційні детермінанти самоактуалізації менеджерів комерційних організацій: дис. ... канд. психол. наук : 19.00.10 / Ткалич Маріанна Григорівна. – К., 2006. – 266 с.
28. Фопель К. Технология ведения тренинга. Теория и практика / К. Фопель. – М. : Генезис, 2003. – 368 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Електронна бібліотека НПУ України <http://lib.iitta.gov.ua>
3. Веб-сторінка аспірантури і докторантури УМО: <http://umo.edu.ua/postgraduate-postdoctoral>
4. Веб-сторінка кафедри психології управління: <http://umo.edu.ua/institutes/cippo/struktura/kafedra-psikhologhiji>
5. Professional Development Resources. APA Services. <https://www.apaservices.org/practice/ce/>
6. Офіційні сайти періодичної літератури:

Назва журналу	Офіційний сайт
---------------	----------------

Психологія економічної поведінки сучасного фахівця

Актуальні проблеми психології	http://appsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv
Вісник післядипломної освіти серія «Соціальні та поведінкові науки»	http://umo.edu.ua/serija-socialjni-ta-povedinkovi-nauki
Актуальні питання сучасної психології	http://library.sspu.sumy.ua/wp-content/uploads/2018/04/Aktualny_pitannya_suc.psihologii_1_2015.pdf
Professional Psychology: Research and Practice	https://www.apa.org/pubs/journals/pro/
International Journal of Science and Research (IJSR)	https://www.ijsr.net/index.php
American Psychologist	https://www.apa.org/pubs/journals/amp/

7. Офіційні сайти державних та міжнародних установ:

<i>Назва</i>	<i>Офіційний сайт</i>
Верховна Рада України	www.portal.rada.gov.ua
Кабінет Міністрів України	www.kmu.gov.ua
Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України	http://psychology-naes-ua.institute/
Інститут соціальної і політичної психології НАПН України	http://naps.gov.ua/ua/structure/institutions/polit_psychology/
Центр перспективних соціальних досліджень	www.cpsr.org.ua

8. Соціальні мережі для співпраці вчених усіх наукових дисциплін:

- Academia.edu: <https://www.academia.edu/>
- ResearchGate: <https://www.researchgate.net/>
- Соціальні мережі науковців (Scientific Social Community): <https://www.science-community.org/uk>
- Українські науковці в світі (Ukrainian Scientists Worldwide): <https://www.science-community.org/uk>